

talà ja es llegeix *pujol pedregós* en un doc. penedesenc de 1011 (com a afrontació de Moja, *Cart.* de St. Cugat, n.º 339), i n'hi ha documentació des de Lull; és possible que d'un mossàrab *Petrakós* resulti el nom de *Petracos* (amb reculada de l'accent en els parlars moriscos, segon la norma d'àr. vg. quan la penúltima és llarga) a la vall de Castell-de-Castells; *pedraques* terme viatger de foners moriscos? *Pedrec*; *pedrega*, *pedregaler*, *-galó*, *pedregall*, *pedregam*, *pedregoleig*, *pedregoler*. Abans s'havia dit *pedrós* per *pedregós*. *Pedruixella* és mot merament suposat a causa del NL *Pedruixella*, vella possessió entre Pollença i Lluç, nom certament mossàrab, si bé la seva formació etimològica no es pot precisar bé; però deu ser col·lectiu i, en tot cas, lògicament no significaria 'pedra menuda': *PETROS-ELLA* ¿*PETRIC-ETÛLA* a la manera de *PINĒ-TÛLUM > *Pinell*, *PETRĒTÛLUM > *Pedrell*?

Pedrejar 'fer malbé' i sobretot *pedrejar-se* i *pedrejat* (ross., emp., berg., vig.; *DAG.*, Verdaguer, Saisset, MrnVayreda): «Feyan anar el bestiar d'ací d'allà, amunt y avall, formant remolins y *pedrejar-se* més de dues bèsties» (*Sang Nova*, iv, vi, 286, 293); «vegérem, al fons del torrent, y entre 'ls enderrocs baxats de la cinglera, el plansó, tot *pedrejat* per la cayguda» (*Puñyalada*, . xxii, 333 (258)). L'explicació semàntica pot venir alhora de les collites malmeses per una pedregada, i dels caps de bestiar que es maten estimbant-se en un pedregar. *Pedreig*. *Pedrejada*. *Pedrejadís*. *Pedrejador*. *Pedrenc*; *pedrenca*.

Pedreny no hi ha cap notícia que hagi estat mai adj.: abusiva invenció del frívol L. Riber, que *AlcM* pretén legitimar confonent-hi el femení *pedrenya*, hapax del *Llibre de Tres* (però aquest és un substantiu amb el significat de 'pedregada, destrossa dels sembrats'). El mot té fort arrelament a les Illes, on ja el recullen els *DAmen.* i *DFgra.* com a nom substantiu de minerals: «*pedreny*: piedra; *pedreny de marès*: piedra arenisca», i amb aquest significat ja es troba en docs. mallorquins de 1717 i 1782; «a Ses Prederes hi fan *pradón* per fer ses cases», Lluçmajor (1964); Pons i Marquès (pròleg a les *Comèdies* de Bart. Ferrà, *IdOr* I, p. xi). No altrament a Menorca, si bé ho generalitzen en el sentit del substantiu *mineral*: «el *cot* és una casta de *pedreny*» Alaior, 1964, també Ferreries, vegeu aquí *COT* i *PONT de bèns*.

En el Princ. és un mot només comarcal i solament del cat. or., sobretot amb el sentit de 'pedrer, castellà *molleja*' (Belv.; Emp., Segarra, Vic, Tarr., *AlcM*), i no sols dels ocells, perquè en algun poble del Maresme ho he sentit dir de tot animal: «els veçons són un farratge bo per als animals de *pedrén* fort, com els ases, muls, xaïs etc., no tant per als que no tenen bon *pedreny*, com el cavall, que li fan diarrea» (Arenys de Munt, 26-iv-59); el *DAG.* localitza a la Plana de Vic no sols això sinó també *pit de pedreny* 'pit ample i fort'; i Verdaguer escriví en *Canigó* que els fallaires són de *pedreny*. *Pedrenyo* a Benassal seria un «atuell» que serveix per escalfar els peus del qui està al llit (*AlcM*), però crec que no és tal atuell, perquè jo mateix he vist a pagès (no recordo on) posar una grossa pedra a la

llar i, un cop roenta, ficar-la al llit, embolcada en una borrasa; de fet l'àrea del mot per a 'mineral, massa de pedra' entra Aragó endins, i a la Vall de Broto *pedriño* és el nom dels pedrissos a cada costat de les entrades de les cases, usats per muntar a cavall, estar-hi de conversa etc. (ASatué, 1970 ---); a Benassal: aragonèsisme o mossarabisme. *Pedrinyosos*.

Pedrenya 'pedra foguera' ribag. (Amades, BDC xix, 185); des d'on s'aplicà al foguer d'encendre foc, sobretot a la ratlla d'Aragó (en la forma *petreña* en valls aragoneses): *endiende kon la petréna* Bielsa; i d'ací l'antiga escopeta o arcabús que es disparava amb *pedrenya*: *una skopéta de petréna* a Benasc (l'amic Pep de Fades, en recordava encara, 1965). Més generalment *pedrenyal* m. consta que ja s'usava en el P. Val., a la fi del S. xvi, per una carta en àrab, de 1595, en què un morisc valencià demana un *bidrenyâl* a un amic (*Al-And.* xxxvi, 1972, 106 i 101.5); «lo Compte de la Bastida --- entre la vila de Molins de Rey y --- St. Feliu --- li isqueren quatre mals hòmens --- ab *pedrenyals* y volent-lo robar --- li tiraren dos o tres tirs de *pedrenyals*, dels quals --- morí promptament» (Diet. Munic. de Bna., 11-vii-1613); «un dia de Vic partí lo burro / y anava molt determinat / ab un *pedrenyal* que portava / sinó que no'l portava armat» [lleg. *duya*] MilàF (*Romllo.*, 529); «quan --- vejà que'l Tocasson no 's burlava, / se'n rancia d'un *pedrinyal* ---», id. (110D14, recollit a Arles). Del cat. és manllevat el cast. *pedreñal* (usat en el *Quixot*) 'pedra foguera'. *Pedrenyalada*. *Pedrenyaler*. *Pedrenyar*.

Pedrenyera [JoMartorell, en el moment final de la seva obra] «semblava Tirant, encara mort, plorant, la dolor de la sua Carmesina viva planyent deplorava; e --- aquella --- ab paraules que les *pedrenyeres*, los diamants e lo acer bastarien a rompre --- deplorava ---» (Ag., § 473, iv, 361); avui és mot peculiar de la zona Maestrat-Ebre-Llitera: «en la meua infantesa el pare no tenia altre medi d'encendre el cigarret que el tros d'esca, a colp de *pedrenyera* i esclavó», JPorcar (maestr.), BSCC xiv, 250. A la Ribera, la pedra que serveix de base a l'arbre de la sènia és una petita llosa de *pedra de calar* (*pedranyera*), la qual no s'escalfa ni es gasta, Bladé, Benissanet, p. 58. *Pedrija* o *pedrinya*. *Pedrilla*. *Peditxo*. *Pedrol* haplogia de *pedrerol*. *Pedrola*. *Pedrolenc*. *Pedroler*, *-olera*. *Pedrolí*, *-linada*.

Perelló està molt estès, i des d'antic, en la nostra toponímia. És ben segur que en general no té res a veure amb el nom de fruit *pera* ni el NP *Pere*, i en alguna part és possible que no contingui sufix *-ELL-*, ni altre amb *-I-*, mentre que comunament vindrà de *PETRA*. L'*InvLC* registra *ipsos Perelions*, a. 988, *ipsos Perelions* 1149, *Collum de Perellono* 1207; en veure'l, més tard, en relació amb *Malloses* i amb una *vineam* «que est in loco voc. *Perelonum*» 1271, em fa sospitar que sigui el nom de *Perellós* (*Perillós*) a la frontera lldg. de Vingrau; però d'altra banda en doc. de Talteüll a. 1292, s'anomena *ad pereyós carbassals*, ço que ens recorda les *Pedres Carbassals* del Penedès (La Llacuna), 1955, que he constatat en el país com a derivat de *crebassa* (CREP-ACEA), per llurs grans esquerdes. Ara